

بیمه از نظر حقوق مدنی

« ۴ »

۳ - دیگر از اقسام مهم بیمه مسئولیت بیمه در مقابل حوادث کار *Les accidents de travail* است - توضیح آنکه در فرانسه بموجب قانون ۹ آوریل ۱۸۹۸ رئیس کارخانه مسئول خسارتی است که بر اثر حوادث بکارگر متوجه می شود مثلاً مریض میشود یا فوت میکند و البته اگر این حادثه در نتیجه خطای عمدی کارگر نباشد رئیس کارخانه باید نفقه کارگر را بنا بر شدت یا خفت نتیجه حادثه باو بپردازد .

مثلاً اگر کارگر برای همیشه ناقص بشود باید معادل دو ثلث مزد معمولی خود را از کارخانه دریافت دارد . رئیس کارخانه میتواند این مسئولیت حقوقی خود را (در مقابل کارگران) بیمه دهد که در صورت بروز حادثه بیمه گر این نفقه را دادنی باشد (قانون ۷ آوریل ۱۹۲۶ فرانسه مقرراتی در این باب دارد) . بموجب ماده ۵۰ قانون بیمه فرانسه ۱۳ ژوئیه ۱۹۳۰ . بیمه گر وقتی مسئول خسارت است که متضرر از حادثه رسماً یا بطور غیر رسم آنرا مطالبه کرده باشد) پس اگر متضرر از این حق خود صرف نظر کند بیمه گذار نمیتواند چیزی از بیمه گر مطالبه نماید .

بالاخره بیمه مسئولیت اقسام دیگری دارد که نظیر همین مثالها میباشد که ذکر تمام آنها از حوصله بحث فعلی خارج است .

۴ - بیمه اعتبار یا بیمه در مقابل افلاس - یکی دیگر از اقسام بیمه اعتبار اشخاص است که در این مورد بیمه گر اعتبار بیمه گذار مقروض را در مقابل دیان او بیمه میکند که هرگاه مدیون مفلس شود بیمه گر دیون او را ادا نماید . در اینجا بحث میکند که اول باید بیمه گر اعتبار خود را ثابت نماید یعنی انجام تعهدات خود را در مقابل اشخاص بیمه کند بعد اقدام باین امر نماید - چون بحث مزبور موجب اطاله کلام میشود از آن خودداری میگردد .

۵ - بیمه در مقابل فقدان عضو - در این قسم بیمه گذار که معمولاً جراحان یا کارگران یدی میباشند که دست آنها معاش آنها را تأمین میکند دست خود را در مقابل خطرات بیمه میدهند - .

این قسم بیمه شبیه است به بیمه در مقابل پیری - بیکاری و مرض که این چهار نوع خطر (پیری ، بیکاری ، مرض فقدان عضو) علاوه بر آنکه برای شخص بیمه شده مضر است برای جامعه نیز خالی از ضرر نیست و از اینجا است که در مقابل این خطرات بیمه اجتماعی *Assurance Sociale* بوجود آمده است که منظور از آن - انجام

بیمه از نظر حقوق مدلی

یک سیاست یا تعاون جهت بهبودی حال کارگران میباید و نباید بیمه اجتماعی را بایممه عمومی یکی دانست زیرا بیمه عمومی آنستکه دولتها مثلاً نسبت بحریق خانهها معمول میدارندولی نظرباینکه درایران قانون ومقررات ثابتی وجودنداشت تا اینکه در ۱۹ مرداد ۱۳۱۵ نظامنامه مشتمل بر ۶۹ ماده بتصویب هیئت وزراء رسید که مبنی بر حمایت مزدوران میباشد.

ذیلاً موادی را که راجع است به مسئولیت مؤسسه درمقابل کارگرانی که بر اثر حوادث کار فوت میشوند و یا مریض و ناقص میگرددند ذکر میگردد.

ماده ۷ - صاحب کارخانه باید ازاجرت مزدوران روز مزد (عملة) روزی ۵ دینار و ازاجرت مزدوران دیگر (اعم ازمتخصصین وصنعت گران کنتراتی و غیرکنتراتی) صدی ۲ کسر گذارده همه ماهه وجوه مزبور را بنام صندوق احتیاط و صرفه جوئی بیانک ملی ایرای بحسابی که بنام صندوق احتیاط آن کارخانه باز میشود بسپارد .

تبصره - مزدوران علاوه بر تادیه وجوه فوق الذکر شخصاً نیز میتوانند وجوه صرفه جوئی خود را بحساب صندوق احتیاط صرفه جوئی گذارده و از ربح مقرر استفاده نمایند و هر موقع که بخواهند وجه خود را دریافت دارند.

ماده ۹ - وجوه حاصله سوای وجوه مذکور در تبصره ماده ۸ منحصراً باید بمصارف ذیل برسد :

الف - مراقبت صحت مزدوران از عملة و کنتراتی و غیره و معالجه کسانی که در نتیجه ایفاء وظیفه مریض و یا مجروح میشوند.

ب - پاداش بکسانی که در نتیجه ایفای وظیفه دائماً ازعضوی از اعضاء بدن محروم یا برای همیشه ازکار بیفتند.

ج - پاداش بوراث کسانی که در نتیجه ایفای وظیفه تلف شوند.

ماده ۱۰ - پاداش نقدی مذکوره درفقرة (ب) ماده ۹ بطریق ذیل خواهدبود .
اول - بکسانی که در نتیجه آسیب وارده دائماً ازکار بیفتند معادل ۲ سال آخرین حقوق به آنها دفعتاً داده میشود و حداکثر این مبلغ نباید از ۲۰۰۰۰ ریال تجاوزکند.

دوم - بکسانی که در نتیجه آسیب وارده قسمتی از اعضاء بدن آنها بطور دائم معیوب میشود علاوه برمخارج معالجه بشرح ذیل بانها پاداش داده شود.

الف برای فقدان یا ازکار افتادن دودست یا دو چشم یا دو پا ۵۰ درصد ۲ سال آخرین حقوق.

ب - برای فقدان یا ازکار افتادن دائمی دست راست از آرنج بیلا ۳۰ درصد آخرین حقوق.

ج - برای فقدان یا ازکارافتادن دائمی دست چپ از آرنج بیلا دست راست از آرنج بیاین یا از زانو بیلا ۳۰ درصد دوسال آخرین حقوق.

بیمه از نظر حقوق مدنی

- د - برای فقدان یا ازکارافتادن دائمی دست چپ از آرنج بیائین یا از زانو بیائین و ازکار افتادن قواء سامعه ۳۰ درصد ۲ سال آخرین حقوق.
- ه - برای فقدان یا ازکار افتادن تمام انگشتان دو دست ۲۰ درصد ۲ سال آخرین حقوق.
- و - برای فقدان یا ازکارافتادن دائمی یکچشم ۱۰ درصد ۲ سال آخرین حقوق.
- ز - برای فقدان دائمی شصت دست ۱۲ درصد ۲ سال آخرین حقوق.
- ح - برای فقدان دائمی یک گوش ۷ درصد ۲ سال آخرین حقوق.
- ط - برای فقدان دائمی تمام انگشتهای پا ۱۰ درصد ۲ سال آخرین حقوق.
- ی - برای فقدان دائمی یک بند انگشت سبابه و یا شست پا ۵ درصد ۲ سال آخرین حقوق.
- ک - برای فقدان دائمی هر انگشت دست غیر از انگشت سبابه ۲ و نیم درصد ۲ سال آخرین حقوق.
- تبصره - حداکثر حقوق ۲ ساله در تمام موارد ۱۰ گانه فوق از ۲۰۰۰۰ ریال بیشتر و از ۵۰۰۰ ریال کمتر نخواهد بود.
- تبصره ۲ - در مورد کسانی که کمتر از دو سال کار کرده باشند معادل ۲ سال حقوق نسبت با آخرین حقوقی که دریافت میداشته‌اند محسوب میشود.
- ماده ۵۱ - اشخاصی از طبقات مذکوره در ماده ۴۹ که در اثر ایفاء وظیفه مبتلا بمرضی شوند که برای اعاده صحت مزاج احتیاج ببدتی معالجه و استراحت داشته باشند معادل نصف حقوق ایام معالجه و استراحت ایشان بعنوان حق العلاج از صندوق احتیاط پس از تنظیم صورت مجلس مذکوره در ماده ۵۰ پرداخت خواهد شد ولی حداکثر این مدت نباید از دو ماه تجاوز نماید.
- ماده ۵۲ - اشخاصی از طبقات مذکوره در ماده ۴۹ که در موقع ایفاء وظیفه مریض یا مجروح میشوند و معالجه آنها مانع از انجام کار نیست حق دارند از دوا و طبیبی که از محل صندوق احتیاط تهیه شده است مجاناً استفاده نمایند.
- ماده ۵۳ - اشخاصیکه از طبقات مذکوره در حین ایفاء وظیفه مقتول یا صدماتی بآنها وارد شود که منجر بمرگ گردد بوارث قانونی و اشخاصیکه تحت کفالت آنها بوده‌اند دو سال آخرین حقوق شخص مقتول یا بتوقی داده خواهد شد.
- ماده ۵۴ - طبقات مذکوره در شق اول و دوم ماده ۴۹ حق استفاده از پادشاهی مذکوره در ماده ۵۰ را در مواقع ذیل نخواهند داشت.
- الف - در صورتیکه آسیب وارده بعلت تأثیر مشروبات الکلی و ادویه مخدره باشد.
- ب - در صورتیکه عمداً احکام و قواعدی را که مخصوصاً برای حفظ آنها وضع شده رعایت نموده باشند.

بیمه از نظر حقوق مدنی

ج - در صورتیکه عالماً و عامداً و سائلاً و سائطی که برای حفظ آنها تعبیه شده مراعات نموده و عمدتاً و سائلاً مزبور را تغییر داده و یا از کار ببندازند.

خطرات مذکوره فوق برای جامعه نیز تولید ضرر مینماید و جامعه نمیخواهد کارگزارانش هنگام پیری و بازماندن از کار گرفتار عسرت و استیصال شوند و بالنتیجه خسارتی به ثروت اجتماعی وارد آید پس باین منظور است که بیمه اجتماعی بوجود آمده است.

بیمه عمومی تقسیم بیمه انفرادی Assurance Privée قرار گرفته که شرکتهای ملی عهده دار آن میباشند.

بالاخره مقررات بین طرفین را از قبیل وظائف بیمه گذار و بیمه گر و میزان حق بیمه و وجهی که بیمه گر باید بپردازد بیمه نامه معین میکند و تقریباً بیمه نامه هادرتام دنیا دارای یک نوع مقررات بوده و یک تعرفه مشابهی دارند که این امر نتیجه آزادی رقابت در امور تجاری میباشد.

بیمه اجتماعی را قانون ایران قبول کرده و در قسمت ۴ ماده ۲۳ میگوید « اگر بیمه راجع بعمر یا نقص یا شکستن عضو بدن جماعتی بطور کلی باشد میزان خسارت عبارت از مبلغی خواهد بود که مطابق تعرفه قبلاً بین طرفین مقرر میشود ».

قسمت دوم بیمه اموال

بیمه اموال از نظر موضوع تقسیم میشود اولاً به بیمه اموال منقول (مال التجاره) و بیمه اموال غیر منقول (کشتی و خانه) و ثانیاً به بیمه عیون و بیمه منافع ماده ۴ قانون بیمه میگوید « موضوع بیمه ممکن است مال باشد اعم از عین یا منفعت . . . . » ولی تقسیم دیگری که از نظر خطر بعمل میآید مهمتر و مبنای تفکیک بیمه بحری از بیمه ارضی میباشد توضیح آنکه اگر مالی در مقابل خطر متوجه در دریا بیمه شود به بیمه بحری و اگر در مقابل خطر متوجه باموال در خشکی باشد به بیمه ارضی موسوم است.

بیمه اموال ممکن است در مقابل خطر فقدان یا خرابی و فساد آنها منعقد گردد و همچنین ممکنست کلی (برای تمام قیمت موضوع بیمه) یا نسبی (مثلاً جهت ثلث قیمت موضوع بیمه) باشد.

خطراتی که بیشتر در مقابل آنها بیمه ارضی منعقد میشود عبارتست از : بیمه حیوانات در مقابل مرگ بیمه شیشه آلات در مقابل شکستن بیمه مایعات در مقابل فساد. بیمه اموال در مقابل صاعقه و تگرگ و برف و طوفان بیمه در مقابل دزدی و بیمه در مقابل خطر جنگ که از همه مهمتر و متداول تر بیمه از حریق میباشد و همچنین بعضی اقسام دیگر وجود دارد که در ضمن تقسیم بیمه بحری گفته خواهد شد.